

PROTOKOLL

Uuringu „Pruunalade (*brownfields*) kaardistamise meetoodika väljatöötamine ja nende üleriigiline kaardistamine“ viies kohtumine

MS Teams

23. aprill 2026 nr 1-2/26/10

Toimumise aeg: 14.04.2026

Algus kell 9.00, lõpp kell 10.10

Juhatas: Janika Laht (Keskkonnaagentuur)

Protokollis: Kadri Raudvere (SA Eesti Teadusagentuur)

Võtsid osa: Janika Laht (Keskkonnaagentuur, KAUR), Evelin Jürgenson (Eesti Maaülikool, EMÜ), Aire Rihe (Kliimaministeerium – KLIM), Kärt Metsoja (EMÜ), Pille Metspalu (Hendrikson DGE), Birgit Trik (EMÜ), Marii Järve (EMÜ), Aki Kadulin (EMÜ), Annika Arro (MARU), Eeva-Anette Värk (EMÜ), Eike Lepmets (Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, REM), Margit Tennokene (KLIM), Andres Levald (MKM), Tiit Oidjärv (MKM), Ivari Rannama (MKM), Antti Pääsukene (MKM), Raul Sampaio de Lima (EMÜ), Eva-Maria Aitsam (Hendrikson DGE), Liis Lumisalu (KLIM), Mairit Saar (KAUR), Kadri Raudvere (Eesti Teadusagentuur, ETAG)

Päevakord

1. Uuringumeeskonna ülevaade senisest kaardistusest ja kitsaskohtadest meetoodika väljatöötamisel
2. Järgmised sammud

1. Uuringumeeskonna ülevaade senisest kaardistusest ja kitsaskohtadest meetoodika väljatöötamisel

Uuringumeeskonnast Evelin Jürgenson ja Veronika Ilsjan andsid ülevaate, kuhu kaardistamismetoodika loomise ja testimisega on jõutud. Nende ettekanne on lisatud protokollile (lisa 1).

Kaardistamise meetoodika puhul on tegeletud valdavalt kahe suure teemaga: unaralade kaardistamise ning KOV-ide kaasamisega meetoodika testimiseks.

1.1. Evelin Jürgenson andis ülevaate unaralade kaardistamisest.

- Analüüsi selgrooks on katastriandmed ja ETAK. Analüüsiühikuks katastripiirid.
- Endistel militaarobjektidel on hinnatud kasutusest väljas olemist 2017. a seisuga, andmeuundust ei toimu. Siinkohal oleks lahenduseks kanda kaardile olemasolevad

andmed ja kaasata Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse kasutusest välja oleku valideerimiseks.

- Jääkreostusobjektide andmestik ei sisalda infot kasutuses/kasutusest välja olemise kohta, seetõttu ei pruugi enamus neist olla unaralad. Lahenduse otsimine jätkub.
- Jäätmekäitluskohtade olemasolevate andmete põhjal ei ole võimalik eristada neid objekte, kus saastatus kujutab endast keskkonnaprobleemi ning kus ei ole võimalik rakendada „saastaja maksab“ põhimõtet. Jäätmekäitluskohti ei käsitleta käesolevas etapis unaralade kaardistuse osana.
- Kombineerides katastriandmeid ja ehitiste infot tuvastatakse selliste võimalike unaralade esinemine, kus ühe katastriüksuse piires on ainult varemed või vundamendid. Kui tehislikuks on muudetud väga väike osa suurest KÜ-st, kaardistame unaralana terve KÜ, KÜ juurde tuleb tabelis märge „osaliselt unarala“.

1.2. KOV-ide kaasamisest andis ülevaate Veronika Iisjan

Testimisse kaasati kolm KOV-i: Viljandi linn, Tartu vald ja Kadrina vald. Testimise käigus ilmsid mitmed probleemid:

- PLANIS ja EHR andmed ei ole masinloetavalt ühtlases kvaliteedis kõikide KOV-ide kohta.
- Rahvusvaheline praktika ja KOV käsitlus on, et unaralade üheks kriteeriumiks on „sekkumise vajadus“. Seepärast sõeluksime välja paljud „ootel krundil“ ja „potentsiaalsed krundid“, aga kokkulepitud unarala mõiste on laiem.
- Kuidas kaardistada, kui ala on olnud intensiivses kasutuses, aga osa on juba välja arendatud, st turg on ennast reguleerinud?
- Kuidas kaardistada, kui ala on unaruses, omanikuks vald, midagi on tehtud, aga tulemus on ajutine või osaline, enam ei tööta või veel ei tööta?
- Kuidas kaardistada, kui ala on unaruses, sest eraomanik ei tegutse, on läinud pankroti vms?

Uuringumeeskond pakkus igale probleemile lahendusettepanekuid (vt lisa 1), aga ootab tagasisidet ja täiendavaid mõtteid.

Juhtkomisjoni liikmed (Tiit Oidjärv ja Aire Rihe) rõhutasid, et üle-eestiline andmestik on kõige olulisem, mida uuringuga saada soovitakse. Uuringumeeskond kinnitas, et üle-eestiline kaardikiht kindlasti tuleb, küsimus on selle täpsuses ja milliseid andmeid on sinna võimalik veel saada. Kolmes KOV-is tehtud testimised aitavad leida võimalikke probleemkohti ning tulemust täpsemaks timmida. Aire Rihe rõhutas vajadust kaardistusmetoodikas vaadata ka ökosüsteemiteenuseid – kas seda on võimalik kaardistada, sest praegu on see metoodikast välja jäänud, samas definitsioonis ja mullaseire direktiivis on sees.

Ivari Rannama soovitas suurte katastriüksuste puhul, kus ühes nurgas on mingi vare, teises nurgas aga toimiv hoone, uurida võimalust lisada juurde tunnus, kas alaga seoses on mingi plaan. Plaane puudutav info peaks lähiajal registris kajastuma ja enne 31. oktoobrit jõuaks ehk neid andmeid kasutada. Samuti tuleks täpsustada unaralaks lugemise nn unarusse jätmise ajaperspektiiv, kuna kaardistust ei ole võimalik jooksvalt uuendada. Evelin Jürgensoni sõnul sellega tegeletakse.

Ivari Rannama soovitas kasutada rahvastikuregistrit registreeritud elanike tuvastamiseks

võimalikel unaraladel. Evelin Jürgensoni sõnul võib rahvastikuregistrist andmete saamisega olla probleeme ja uurib, kas ministeeriumite kaudu oleks võimalik neid andmeid saada. Elektritarbimise andmete kasutamist samal eesmärgil on uuritud, need on tasulised.

2. Järgmised sammud

- Otsustati jätkata liikumist praeguses suunas. Uuringumeeskond jagab *Sharepoint*'i kaudu tänase ettekande materjale ning ootab kirjalikku tagasisidet ja täiendusi senisele kaardistusele ja probleemkohtadele. Tähtaeg 17.04.
- Arutelu tänastel teemadel jätkatakse järgmisel koosolekul, Janika Laht tegeleb koosoleku aja leidmisega

Lisa 1. Uuringumeeskonna ettekanne.

(allkirjastatud digitaalselt)

Janika Laht
Juhtkomisjoni juht, KAUR

(allkirjastatud digitaalselt)

Kadri Raudvere
Koosoleku protokollija, ETAG